

Bevorder duurzaamheid in uw overheidsopdrachten voor werkkleding, regenkleding en accessoires

Ervaring van Infrabel

Werkkleding en accessoires kunnen personeel identificeren, beschermen of zichtbaar maken en hun veiligheid garanderen. Maar al deze kleding heeft een impact op het leefmilieu. Ook werken de personen die deze kleding maken vaak onder slechte arbeidsomstandigheden.

De infrastructuurbeheerder Infrabel heeft bijna 7000 werknemers die werkkleding dragen. Het bedrijf weet dat dit een belangrijke hefboom is om deze markt te beïnvloeden en de impact van zijn aankopen op de gezondheid van zijn personeel en het leefmilieu te beperken. Sinds 2018 heeft Infrabel daarom besloten om in bestekken rekening te houden met duurzaamheidscriteria en deze aan te passen aan de maturiteit van de markt.

De vraag kon hij met de jaren steeds beter afstemmen. Bepaalde milieucriteria, die aanvankelijk werden gebruikt om de opdracht te gunnen, zijn vandaag technische vereisten. Het onderhoud en het einde van de levensduur van textiel worden nu in aanmerking genomen. Ook kwamen er nieuwe valorisatieprojecten. In dit document vindt u richtlijnen gebaseerd op de ervaring van Infrabel, zodat ook u duurzaamheid kunt integreren in uw opdrachten voor werkkleding, regenkleding en accessoires.

Praktisch advies om uw overheidsopdracht voor te bereiden

2 belangrijke fasen:

Meer duurzaamheid in overheidsopdrachten begint met twee belangrijke zaken: de analyse van uw behoeften en de analyse van de markt.

1 Behoeftanalyse

Als eerste stap besloot Infrabel de aankopen te analyseren door te kijken naar de aangekochte hoeveelheden, de kosten en andere factoren. Zo kon het bedrijf beter begrijpen waar de grootste impact van werkkleding ligt. Dankzij deze analyse werd het mogelijk om het afval en de kosten te kwantificeren die ontstaan door het vervangen van kleding, wat vaak moet gebeuren. Zo werd duidelijk waar de prioriteiten voor actie liggen. Het personeel (gebruikers en preventieadviseurs) werd ook geraadpleegd bij de voorbereiding van de opdracht. Zo ontstond er inzicht in de technische eisen en comfortcriteria waaraan de kledingstukken moeten voldoen.

2 Marktanalyse

Tegelijkertijd heeft de technische beheerder voor IBU (individuele beschermingsuitrusting) en werkkleding een marktanalyse uitgevoerd om rekening te houden met de realiteit van het terrein. Deze persoon baseerde zich hiervoor niet enkel op bibliografisch onderzoek, maar raadpleegde ook fabrikanten/leveranciers van stoffen en kleding, bezocht handelsbeurzen, analyseerde de voorschriften en voerde tests uit.

Met al deze informatie in de hand werd het eerste bestek voor werkkleding en accessoires opgesteld.

Sindsdien worden deze marktanalyse en personeelsraadpleging regelmatig uitgevoerd, zodat de criteria bij elke verlenging van de opdracht kunnen worden aangepast.

Aanbevelingen om uw opdrachten op te stellen

Infrabel schreef uiteindelijk twee opdrachten uit, een voor werkkleding en accessoires, en een voor regenkleding. Beide opdrachten werden toegekend via een onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging. Het gaat om twee raamovereenkomsten met een looptijd van vier jaar.

De bestekken bevatten een reeks milieu- en kwaliteitscriteria in de technische clausules.

Voor werkkleding en accessoires

Criteria met betrekking tot grondstoffen.

Voor jassen, broeken en overalls moet de stof gemaakt zijn van gerecycled polyester, biologisch katoen of katoen afkomstig uit fair trade (of gelijkwaardig), in functie van de technische mogelijkheden.

Criteria voor het verlengen van de levensduur.

- Technische criteria die gebaseerd zijn op normen voor slijtvastheid, tractie en veroudering zijn gespecificeerd, in het bijzonder voor de slijtvastheid van kniezakken. Reflecterende kleding en banden moeten ook wasbaar zijn op 60°C en moeten industrieel kunnen worden gedroogd met minimaal 20 wascycli, met behoud van kleurechtheid tijdens het wassen ...
- Knopen en ritsten moeten uit roestvrije metalen gemaakt zijn.

- De gebruikte draad mag na het wassen geen golven of vervorming in de naden veroorzaken. Bij stoffen mogen de uiteinden niet rafelen.
- Onderhouds en herstellingsinstructies en reparatiesets moeten worden meegeleverd.
- De kleding moet gemakkelijk aan te passen zijn:
 - Voor de broeken is een elastische tailleband vereist, evenals de mogelijkheid om een riem te dragen. De zoom moet verstelbaar zijn.
 - Voor de jassen moeten de mouwen verstelbaar zijn met drukknopen.
- Een dienst voor het aanpassen van de kledingmaten moet beschikbaar zijn.

Comfortcriteria.

Om ervoor zorgen dat gebruikers zich gemakkelijk kunnen bewegen.

Voor regenkleding

Criteria met betrekking tot grondstoffen.

Bepaalde chemische stoffen zijn verboden in coatings, prints, laminaten, membranen en accessoires uit kunststof. Het membraan moet gelamineerd zijn voor een hogere weerstand en efficiëntie. 80% van de gebruikte materialen in de kleding moet voldoen aan de criteria van het Oeko-Tex® Standard 100-label.

- De kleding moet gemakkelijk aan te passen zijn:

- Voor de broeken: een elastiek in de taille, de mogelijkheid om een riem te dragen en om de broek onderaan te verbreden, zodat deze over schoenen kan worden aangetrokken.
- Voor de jassen: de mogelijkheid om de mouwen te verstellen.

Criteria voor het verlengen van de levensduur.

- Waterdichtheid is gegarandeerd volgens de norm EN14360. Het kledingstuk blijft gedurende ten minste 25 wasbeurten waterdicht. De naden tasten de waterdichtheid van broeken en jassen niet aan.
- Knopen en ritsten moeten uit roestvrije metalen gemaakt zijn.
- De gebruikte draad mag na het wassen geen golven of vervorming in de naden veroorzaken. Bij stoffen mogen de uiteinden niet rafelen.
- Onderhouds- en herstelinstructies en reparatiesets moeten worden meegeleverd.
- Reflecterende kleding en banden moeten ook wasbaar zijn op 60°C en moeten industrieel kunnen worden gedroogd gedurende minimaal 25 wascycli, met behoud van kleurechtheid tijdens het wassen.

Criteria inzake markering.

Het aanbrengen van het logo 'Safety first by Infrabel' moet op duurzame wijze gebeuren.

Comfortcriteria.

Om te zorgen voor ademend vermogen, waterdichtheid en ergonomie.

Wat de uitvoering betreft, is in de opdracht bepaald dat de kleding niet individueel hoeft te worden verpakt.

Goed om te weten: **Bewijsstukken**

Om aan deze verschillende criteria te voldoen, dienen de offertes vergezeld te zijn van technische fiches, labels of testresultaten van laboratoria die aantoonden dat ze voldeden aan de vereiste normen en criteria. Offertes die onvolledig waren of on-

voldoende informatie bevatten om een correcte beoordeling mogelijk te maken, werden niet aanvaard. De inschrijvers kregen eerst wel de kans om de situatie te corrigeren.

Kwaliteit en duurzaamheid: ook in de gunningscriteria

Voor deze twee opdrachten hield Infrabel naast de prijs rekening met twee criteria: kwaliteit en duurzaamheid.

De kwaliteit van de offerte telt voor 40% mee.

Om dit criterium te beoordelen, vroeg Infrabel de gebruikers om hun medewerking. Inschrijvers dienden stalen te verstrekken, zodat werknemers de kleding konden dragen om comfort, ergonomie, gebruiksvriendelijkheid,

pasvorm, esthetiek, kwaliteit en/of slijtvastheid te beoordelen. Tijdens deze tests gaf een panel elk type kledingstuk een score op 10 punten. Een minimumscore van 7,5/10 was vereist om punten te krijgen voor dit criterium.

De duurzaamheid van de offerte telt voor 10% mee. Dit criterium is onderverdeeld in meerdere subcriteria:

Voor werkkleding en accessoires:

- De leverancier zorgt ervoor dat de kleding aan het einde van de levensduur wordt verwerkt, met een beoordeling op basis van de schaal van Lansink.
- De stoffen voldoen aan de criteria van het Oeko-Tex® Standard 100-label.
- De verpakking bestaat voor minstens 50% uit gerecycled materiaal en wordt teruggenomen voor hergebruik.

Voor regenkleding:

- Het percentage gerecycled materiaal in de regenkleding.
- De leverancier zorgt ervoor dat de kleding aan het einde van de levensduur wordt verwerkt, met een beoordeling op basis van de schaal van Lansink.
- De verpakking bestaat voor minstens 50% uit gerecycled materiaal en wordt teruggenomen voor hergebruik.

De opdracht leidt tot de creatie van een nieuwe duurzame collectie

Voor de opdracht voor **werkkleding en accessoires** werden twee offertes ingediend. Slechts één voldeed aan de technische specificaties. Het kwaliteitscriterium werd beoordeeld door personeelsleden die de kledingstukken testten: ze gaven een algemene beoordeling van 7,9/10.

Als de technische clausules strenge duurzaamheidscriteria bevatten, hoeft het gunningscriterium niet zwaar te wegen om een opdracht te gunnen.

Op het vlak van duurzaamheid stelde de weerhouden offerte het volgende voor:

- Verwerking van kleding aan het einde van de levensduur door samenwerking met een bedrijf voor mechanische textielrecycling.
- De stoffen voldoen aan de criteria van het Oeko-Tex® Standard 100-label.
- De verpakking bestaat voor minstens 60% uit gerecycled materiaal en wordt teruggenomen voor hergebruik.

Technische fiches en milieuproductverklaringen (EPD's) werden gebruikt om de naleving van de criteria aan te tonen. Als lid van de Fair Wear Foundation voldeed de inschrijver ook aan het verzoek van Infrabel om de normen van de Internationale Arbeidsorganisatie te respecteren.

Voor de opdracht voor regenkleding werden de **kwaliteitscriteria** volledig nageleefd.

Op het vlak van duurzaamheid stelde de offerte het volgende voor:

- De kleding wordt aan het einde van de levensduur verwerkt door een bedrijf voor mechanische textielrecycling.
- De verpakking bestaat voor minstens 50% uit gerecycled materiaal en wordt teruggenomen voor hergebruik.

Dankzij regelmatige monitoring heeft de opdracht zich kunnen ontwikkelen

Infrabel volgde de feedback op de voet tijdens de volledige duur van de opdracht. Leen, de technisch beheerder IBU/werkkleding, bleef ook op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen, waardoor ze fabrikanten en leveranciers suggesties voor verbeteringen kon doen.

Tijdens de uitvoering van de opdracht werden de volgende verbeteringen aangebracht:

- De kleur van de kniebeschermers op de werkbreeken werd aangepast, zodat de stof minder snel vlekken vertoont en dus langer meegaat.
- Voor de regenkleding werden de stoffen vervangen door 100% gerecycled polyester.
- Voor de recyclage volgt Infrabel de gegevens ook via valorisatierapporten.

Het is niet duurder

In een tijd waarin prijzen steeds maar stijgen, is het een grote uitdaging om een evenwicht te vinden tussen budget en milieucriteria!

Voor deze opdrachten koos het management ervoor om te investeren in duurzamere kleding. Met succes, want het kledingbudget is niet veranderd ondanks de invoering van duurzaamheidscriteria.

De volgende opdracht zal nog verder gaan

De markt voor werkkleding evolueert voortdurend. Het is dus niet meer dan logisch dat de volgende opdracht rekening houdt met deze veranderingen en nog verder gaat. Bepaalde criteria die voorheen als gunningscriteria werden beoordeeld, worden nu als technische specificaties opgelegd, omdat er producten beschikbaar zijn die eraan voldoen.

Bovendien kunnen bepaalde wijzigingen en aanpassingen worden opgenomen in het bestek, zelfs als de markt er nog niet klaar voor is. Dit is bijvoorbeeld het geval met PFAS in regenkleding. Het nieuwe bestek zal daarom kunnen bepalen dat de kledingstukken deze stoffen niet langer mogen bevatten van zodra het marktaanbod aan deze eisen voldoet.

Soort opdracht: opdracht voor leveringen

Wijze van gunning van de opdracht: onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging

Duur van de opdracht: 4 jaar

Contactpersoon: Leen Hendrickx, Centrale preventieadviseur - Technisch beheerder IBU/ Kledingvêtements de travail

Praktisch advies voor verdere actie: Nieuwe interne projecten voor herstelling en valorisering

Om de levensduur van de kleding te verlengen, is er een herstellingsdienst opgezet via de wasserij, die producten met het Europees Ecolabel gebruikt en vooral werkt aan een lager water- en energieverbruik. Deze dienst verzorgt ook de inzameling van de kleding aan het einde van de levensduur. De kleding wordt vervolgens door de inschrijver voor recycling naar een bedrijf in Nederland gestuurd.

Infrabel heeft een intern project ontwikkeld om afgedankte kleding te recyclen door er tassen voor werknemers van te maken.

Het budget bleef stabiel dankzij de betere kwaliteit van de kleding, waardoor deze langer meegaat. Dankzij de reparatiedienst van de wasserij kan het textiel langer gebruikt worden, waardoor nieuwe aankopen en afvalbeheerkosten vermeden worden.

Verantwoordelijke uitgever
Leefmilieu Brussel

Wettelijk depotnummer
D/2026/5762/04

Leefmilieu Brussel is de openbare instelling die op het vlak van milieu, dierenwelzijn en energiebeleid een uitgebreid gamma aan bevoegdheden beheert. Als antwoord op de uitdagingen van de klimaatverandering, biodiversiteit en de impact van vervuiling, verbeteren we de weerbaarheid van het Gewest en de levenskwaliteit van elke Brusselaar. Als partner van burgers, bedrijven en andere overheden werken we aan een aangename en gezonde leefomgeving, vandaag en morgen.